

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 10.5.2005
KOM(2005) 184 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

Haagprogrammet: Tio prioriteringar för de kommande fem åren

Partnerskapet för förnyelse i EU när det gäller frihet, säkerhet och rättvisa

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET Haagprogrammet: Tio prioriteringar för de kommande fem åren Partnerskapet för förnyelse i EU när det gäller frihet, säkerhet och rättvisa.....	1
1. Inledning	3
2. Handlingsplanen för genomförande av Haagprogrammet: att omsätta politiska prioriteringar och övervaka genomförandet.....	4
2.1. Haagprogrammets politiska mandat.....	4
2.2. Haagprogrammet och konstitutionen	5
2.3. Tio prioriteringar för de kommande fem åren: ett partnerskap för förnyelse i EU.....	5
2.4. Genomförande, utvärdering och flexibilitet.....	12
3. Fastställande av konkreta åtgärder	13
BILAGA HAAGPROGRAMMET: TIO PRIORITERINGAR FÖR DE KOMMANDE FEM ÅREN FÖRTECKNING ÖVER ÅTGÄRDER OCH TIDTABELL FÖR ANTAGANDE	13

1. INLEDNING

Vid sitt möte den 4–5 november 2004 godkände Europeiska rådet **det fleråriga Haagprogrammet** för ett stärkt område med frihet, säkerhet och rättvisa.

Haagprogrammet är efterföljaren till **Tammerforsprogrammet**, som antogs av Europeiska rådet den 15–16 oktober 1999. Detta var det första fleråriga programmet som fastställde prioriteringar för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Kommissionen utvärderade resultaten för de senaste fem åren i ett meddelande av den 2 juni 2004¹.

Haagprogrammet markerar slutet på en cykel och början på en annan. Det är därför ingen överraskning att detta andra fleråriga program bygger på de positiva erfarenheter som gjorts under de fem åren som gått. I syfte att genomföra Haagprogrammet uppmanade rådet kommissionen att lägga fram en handlingsplan som omsätter programmets mål och prioriteringar i konkreta åtgärder, inklusive en tidtabell för antagande och genomförande av alla åtgärder.

Handlingsplanen består därför av två delar. I den första av dessa (kapitel 2) sammanfattas de aktuella frågeställningarna, och vissa av programmets viktigare aspekter. Där identifieras också **tio särskilda prioriteringar** ur programmets riktlinjer som kommissionen bör rikta in sina insatser på under de närmaste fem åren. Den andra delen består (kapitel 3) består av en förteckning över de konkreta insatser och åtgärder som behöver vidtas under de kommande fem åren. Denna förteckning anknyter mycket nära till Haagprogrammets struktur.

Det är också viktigt att notera att handlingsplanen måste läsas tillsammans med andra handlingsplaner och strategidokument inom området med frihet, säkerhet och rättvisa. Det kommer att bli kommissionens uppgift att säkerställa den allmänna överensstämmelsen mellan dessa åtgärder. Vissa av dessa dokument har lagts fram av kommissionen helt nyligen eller är i färd med att läggas fram (EU:s handlingsplan mot narkotika av den 14 februari 2005², efter den nya EU-strategin mot narkotika för 2005–2012; meddelandet om utsikter för utvecklingen av det ömsesidiga erkännandet av domar i brottmål och av det ömsesidiga förtroendet samt meddelandet in utarbetande av ett strategiskt koncept för bekämpande av organiserad brottslighet).

Enligt Haagprogrammet bör handlingsplanen bli föremål för en **översyn efter halva tiden** den 1 november 2006. Därför kommer kommissionen att vid rätt tidpunkt lägga fram en rapport om de framsteg som gjorts och eventuella ändringar som behöver göras i programmet.

2. HANDLINGSPLANEN FÖR GENOMFÖRANDE AV HAAGPROGRAMMET: ATT OMSÄTTA POLITISKA PRIORITERINGAR OCH ÖVERVAKA GENOMFÖRANDET

2.1. Haagprogrammets politiska mandat

Haagprogrammet bekräftar den vikt som Europeiska unionen lägger vid området med frihet, säkerhet och rättvisa och placerar denna fråga högt på unionens dagordning – inte bara därför

¹ ”Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa: Resultat av Tammerforsprogrammet och framtida inriktning” - KOM(2004) 401, 2.6.2004.

² KOM(2005) 45, 14.2.2005.

att den finns med bland unionens grundläggande mål, utan i synnerhet därför att den ligger EU-medborgarna särskilt varmt om hjärtat.

I programmet anges **ramen och huvudmålen** för de kommande fem åren. Programmet skall vara ett svar på EU-medborgarnas förväntningar och omfattar alla aspekter av politiken rörande frihet, säkerhet och rättvisa. Det tar upp både **allmänna riktlinjer** (grundläggande rättigheter, genomförande och utvärdering) och **särskilda riktlinjer**, med fokus på (1) stärkt frihet³ (2) stärkt säkerhet (3) stärkt rättvisa och (4) yttre förbindelser. EU-strategin mot narkotika för 2005–2012, som godkändes av Europeiska rådet i december 2004, är en del av Haagprogrammet.

I Haagprogrammet efterfrågas en strategi som täcker den **yttre dimensionen** av unionens politik om frihet, säkerhet och rättvisa, och kommissionen uppmanas att lägga fram en sådan strategi i nära samarbete med rådets ordförande/den höge företrädaren. Strategin bör spegla unionens särskilda förbindelser med tredjeland och regioner i tredjeland och vara inriktad på samarbete med dem om rättsliga och inrikes frågor. Som ett första steg kommer kommissionen att lägga fram ett meddelande om förberedande av strategin, som ett komplement till denna handlingsplan.

Europeiska rådet noterade "att vederbörlig hänsyn bör tas till de **finansiella konsekvenserna** av den fleråriga agendan avseende området med frihet, säkerhet och rättvisa". Det står klart att en av de väsentliga förutsättningarna för att uppnå de fastställda politiska målen är att avdela tillräckliga finansiella medel till dessa mål. Den 6 april lade kommissionen fram tre ramprogram om (1) solidaritet och hantering av migrationsflöden, (2) säkerhet och skydd av friheter, och (3) grundläggande rättigheter och rättvisa⁴. De tre förslagen ligger helt i linje med de strategiska prioriteringar som fastställdes i Haagprogrammet.

Kommissionens utvärdering av Tammerforsprogrammet av den 2 juni 2004⁵ och den rekommendation som antogs av Europaparlamentet den 14 oktober 2004⁶ har beaktats i Haagprogrammet, särskilt i anknytning till införandet av förfarandet enligt artikel 251 i EG-fördraget (medbeslutandeförfarandet) för områden som omfattas av avdelning IV i EG-fördraget. Med stöd av de politiska impulserna från Europeiska rådet kunde rådet den 22 december 2004 anta ett beslut om att från och med den 1 januari tillämpa **medbeslutandeförfarandet eller omröstning med kvalificerad majoritet** på alla åtgärder inom ramen för avdelning IV, med undantag för laglig invandring⁷. Detta är den första framgången för Haagprogrammet. Europaparlamentets stärkta roll har inneburit en stärkt demokratisk legitimitet. Dessutom kommer möjligheterna att slutföra arbetet sannolikt att öka med avskaffandet av kravet på enhällighet.

³ Det är värt att notera att begreppet frihet omfattar alla delar av denna handlingsplan. I detta dokument har "frihet" den speciella betydelse som avses i Haagprogrammet.

⁴ KOM(2005) 122, 123 och 124, 6.4.2005.

⁵ "Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa: Resultat av Tammerforsprogrammet och framtida inriktning" - KOM(2004) 401, 2.6.2004.

⁶ P6_TA(2004)0022, 14.10.2004, "Europaparlamentets rekommendation till rådet och Europeiska rådet om framtiden för området med frihet, säkerhet och rättvisa samt villkoren för stärkande av dess legitimitet och effektivitet".

⁷ Rådets beslut 2004/927/EG av den 22 december 2004 om att låta delar av de områden som omfattas av avdelning IV i tredje delen av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen regleras av förfarandet i artikel 251 i det fördraget (EGT L 396, 31.12.2004, s. 45).

Rådets beslut av den 22 december 2004 innehöll dock inte någon bestämmelse om att anpassa domstolens behörighet, på det sätt som anges i artikel 67 i fördraget. Kommissionen anser också fortsättningsvis att ökad tillgång till domstolen är avgörande inom detta område, som är så nära kopplat till frågan om individers rättigheter. Ökade möjligheter att vända sig till domstolen för förhandsavgörande är en fråga som kräver övervägande, särskilt med hänsyn till behovet av att garantera en snabb behandling av sådana ärenden. Detta erkänns i artikel III-369 fjärde stycket i konstitutionen och nämns också i Haagprogrammet.

2.2. Haagprogrammet och konstitutionen

Haagprogrammet speglar de ambitioner som kommer till uttryck i konstitutionen som, beroende på de nationella ratificeringsförfarandena, bör träda i kraft den 1 november 2006 och leda till en betydande översyn av bestämmelserna på området med frihet, säkerhet och rättvisa och ett införlivande av stadgan för de grundläggande rättigheterna. De nyheter som konstitutionen medför kommer inte att kunna tillämpas före slutet av ratificeringsperioden. Kommissionen avser därför att utföra det **förberedande arbete** som krävs för att åtgärder skall kunna vidtas omedelbart efter konstitutionens ikraftträdande.

2.3. Tio prioriteringar för de kommande fem åren: ett partnerskap för förnyelse i EU

I samband med förberedelserna av handlingsplanen för genomförande av Haagprogrammet har kommissionen utarbetat en förteckning över de åtgärder som omfattas av programmet. De ambitiösa målen i Haagprogrammet bör uppnås genom gemensamma insatser av rådet, Europaparlamentet och kommissionen, inom ramen för ett starkt och effektivt partnerskap.

Inom ramen för de strategiska mål som Europeiska rådet redan enats om i Haagprogrammet (målen omvandlas till konkreta åtgärder i kapitel 3 (bilagan) i den ordningsföljd som anges i Haagprogrammet) i syfte att stärka området med frihet, säkerhet och rättvisa har kommissionen identifierat **tio prioriteringar** som den anser att de gemensamma insatserna måste koncentreras på under de kommande fem åren. Dessa tio prioriteringar tillmäts samma vikt och täcker Haagmålens hela spektrum. Genom denna metod kan man undvika att sprida ut insatserna alltför mycket och se till att programmålen uppnås. Kommissionen anser också att det är av största vikt att fastställa mervärdet på EU-nivå av eventuella lagstiftningsåtgärder eller andra insatser inom området med frihet, säkerhet och rättvisa, genom att tillämpa subsidiaritetsprincipen fullt ut och utforska vilken typ av reglering som är att föredra samt genom att utföra konsekvensbedömningar för de viktigare förslagen som kommer att läggas fram.

De **strategiska målen för 2005-2009**⁸ tar särskilt upp utvecklingen av ett partnerskap för att stärka området med frihet, säkerhet och rättvisa. Inom ramen för målen att (a) stärka friheten, (b) stärka säkerheten och (c) stärka rättvisan, kan de tio prioriteringar som fastställts av kommissionen sammanfattas på följande sätt:

⁸ ”Strategiska mål 2005-2009, EU 2010: Ett partnerskap för Europas förnyelse” - KOM(2005) 12, 26.1.2005.

(1) *Grundläggande rättigheter och medborgarskap: en fullt utvecklad politik*

Se till att det utarbetas en fullständig politik för att övervaka och främja respekten för grundläggande rättigheter för alla och av politik som stärker medborgarskapet.

(2) *Kampen mot terrorism: insatser för en global lösning*

Fokusera på olika aspekter av förebyggande, förberedelse och motåtgärder för att ytterligare stärka, och om nödvändigt komplettera, medlemsstaternas förmåga att bekämpa terrorism inom relevanta områden som rekrytering, finansiering, riskbedömning, skydd av kritisk infrastruktur och konsekvenshantering.

(3) *Ett gemensamt asylområde: införande av ett effektivt och harmoniserat förfarande i enlighet med unionens värderingar och en humanitär tradition*

Arbeta för inrättandet av ett gemensamt asylområde, med hänsyn till den humanitära traditionen och respekten för unionens internationella åtaganden samt effektiviteten i ett harmoniserat förfarande.

(4) *Hantering av migrationsströmmar: fastställande av en balanserad strategi*

Definiera ett balanserat sätt att förhålla sig till hantering av migration genom att utveckla en gemensam invandringspolitik som för upp frågan om legal invandring på EU-nivå och samtidigt stärker kampen mot olaglig invandring och smuggling av och handel med människor, särskilt kvinnor och barn.

(5) *Integration: maximering av de positiva effekterna av invandring i vårt samhälle och vår ekonomi*

Utveckla insatser för att hjälpa medlemsstater att utveckla en bättre invandringspolitik och därigenom maximera de positiva effekterna av invandring i vårt samhälle och vår ekonomi och förebygga isolering och socialt utanförskap bland invandrargrupper. Detta kommer att bidra till förståelse och dialog mellan religioner och kulturer, baserat på unionens grundläggande värden.

(6) *Inre gränser, yttre gränser och viseringar: utveckling av en integrerad förvaltning av de yttre gränserna för en tryggare union*

Fortsätta utvecklingen av en integrerad förvaltning av de yttre gränserna och en gemensam viseringspolitik, utan att inkräkta på den fria rörligheten för personer (*people-to-people*).

(7) *Skydd för privatlivet och säkerhetsaspekter i samband med informationsutbyte: rätt balans*

Finna rätt balans mellan skyddet av privatlivet och skyddet när det gäller utbyte av uppgifter mellan brottsbekämpande myndigheter och domstolar, genom att stödja och uppmuntra en konstruktiv dialog mellan alla berörda parter för att hitta balanserade lösningar, utan att inkräkta på de grundläggande rättigheter som rör skyddet av privatlivet och skyddet av personuppgifter eller på den princip om att information skall vara tillgänglig som fastställs i Haagprogrammet.

(8) *Organiserad brottslighet: utveckling av ett strategiskt koncept*

Utveckla och genomföra en strategisk metod för bekämpning av organiserad brottslighet på EU-nivå. Se till att utnyttja Europols och Eurojusts fulla kapacitet och vidareutveckla dessa organ ytterligare.

(9) *Civil- och straffrätt: ett europeiskt område med verklig rättvisa för alla*

Garanterar ett europeiskt område med rättvisa genom att skapa en effektiv tillgång till rättvisa för alla och säkerställa verkställighet av domstolsavgöranden. Eftersträva tillnärmning, särskilt genom antagande av bestämmelser som garanterar en hög nivå av skydd för personer, i syfte att bygga ett ömsesidigt förtroende och stärka det ömsesidiga erkännandet, som förblir hörnstenen i det rättsliga samarbetet. Förbättra EU:s materiella avtalsrätt.

(10) *Frihet, säkerhet och rättvisa: delat ansvar och solidaritet*

Ge praktisk innebörd åt begrepp som delat ansvar och solidaritet mellan medlemsstaterna genom att avdela tillräckliga finansiella resurser som kan bidra till att uppfylla målen frihet, säkerhet och rättvisa på effektivast möjliga sätt.

(1) *Grundläggande rättigheter och medborgarskap: en fullt utvecklad politik*

Grundläggande rättigheter hör till kärnan av unionens värderingar. Det är viktigt att forma en fullt utvecklad politik dels för övervakning och skydd av de grundläggande rättigheterna för alla människor, dels för ett stärkt medborgarskap.

Konstitutionen ställer individen i centrum för EU-projektet genom att integrera stadgan för de grundläggande rättigheterna och föreskriva om anslutning till Europakonventionen om skyddet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Vidare är det viktigt att förse beslutsfattare med korrekt och tillförlitlig information om skyddet av de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen. Omvandlingen av Centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet till en fullt utvecklad **byrå för de grundläggande rättigheterna** kommer att vara ännu en viktig faktor när det gäller att främja och skydda de grundläggande rättigheterna.

Bland dessa rättigheter kommer kommissionen att ägna särskild uppmärksamhet åt barns rättigheter, eftersom barnen hör till de mest sårbara i vårt samhälle. Enligt konstitutionen hör främjandet och skyddet av barnets rättigheter till unionens mål.

Vidare kommer kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, att fortsätta sina ansträngningar för att bekämpa våld mot kvinnor och ge stöd till offren för denna typ av våld.

Kommissionen kommer att fortsätta sina insatser mot diskriminering i alla dess former. Detta inkluderar ett effektivt genomförande och genomdrivande av EU:s lagstiftning mot diskriminering.

Särskilt uppmärksamhet måste ägnas åt skyddet av personuppgifter, som i stadgan om de grundläggande rättigheterna och i konstitutionen erkänns som en självständig grundläggande rättighet, skild från rätten till skydd för privatlivet.

Medborgarskap i unionen medför en rad viktiga rättigheter, såsom fri rörlighet i EU, diplomatiskt och konsulärt skydd och rösträtt i val till Europaparlamentet och i lokalval. Åtgärder planeras på alla dessa områden för att förbättra EU-medborgarnas utnyttjande av de rättigheter som följer av medborgarskapet.

(2) *Kampen mot terrorism: insatser för en global lösning*

Det krävs en **global strategi** för att komma åt terrorismen. EU-medborgarnas förväntningar på unionen kan inte förbigås och unionen har inte råd att misslyckas med att tillmötesgå dessa förväntningar.

Uppmärksamheten måste fokuseras på olika aspekter av förebyggande, förberedelse och motåtgärder för att ytterligare förbättra, och om nödvändigt komplettera, medlemsstaternas förmåga att bekämpa terrorism, med koncentration på i första hand rekrytering, finansiering, riskbedömning, skydd av kritisk infrastruktur och konsekvenshantering.

Kampen mot terrorism kommer att kräva en **integrerad och konsekvent strategi** som täcker en lång rad frågor som tas upp i Haagprogrammet. Ett viktigt område som kräver unionens intresse är samarbetet mellan de olika behöriga myndigheterna i medlemsstaterna, särskilt i fråga om **utbyte av information** som är av betydelse vid utredningen av terroristverksamhet.

Det är också av största vikt att kunna förstå det komplexa fenomen som terrorismen i EU utgör, bland annat indoktrinerings- och **rekryteringsprocesserna** och vilken typ av miljöer som utgör grogrund för terroristidéer och terroriströrelser. Arbetet med att **bekämpa finansieringen av terrorism** bör vidareutvecklas.

Medlemsstaternas och EU:s ansträngningar måste kompletteras med **externt samarbete**. Det krävs samarbete med tredjeländer för att bekämpa terrorism, vilket kan ske genom att hjälpa dem att finansiera insatser mot terrorism och stödja projekt som syftar till att öka kapaciteten att bekämpa terrorism samt genom att försöka komma åt roten till terrorismen.

(3) *Ett gemensamt asylområde: införande av ett effektivt och harmoniserat förfarande i enlighet med unionens värderingar och en humanitär tradition*

Införandet av ett **gemensamt europeiskt asylsystem** är en annan prioritering. Under de närmsta åren kommer arbetet att inriktas på att avsluta **utvärderingen av instrumenten i den första etappen** senast 2007, och att lägga fram den **andra etappens** instrument och åtgärder för att utveckla en gemensam asylopolitik som syftar till att före slutet av 2010 införa ett **gemensamt förfarande och en enhetlig status** för personer som har rätt till asyl eller tillfälligt skydd.

Det administrativa samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter måste stärkas och det kommer att krävas öronmärkning av medel för att stödja medlemsstaterna i handläggningen av ansökningar och mottagandet av tredjelandsmedborgare. Haagprogrammet tar också upp behovet av att undersöka möjligheterna till gemensam handläggning av asylansökningar.

Kommissionen är i färd med att påbörja utarbetandet av **regionala skyddsprogram och system för vidarebosättning**.

(4) *Hanteringen av migrationsfrågan: fastställande av en balanserad strategi*

Det är nödvändigt att utarbeta en **ny och balanserad strategi för hantering av migrationsfrågan**, som omfattar såväl laglig som olaglig invandring, och att utveckla en

gemensam invandringspolitik som tar upp situationen för lagliga migranter på unionsnivå, samtidigt som den bidrar till att ytterligare stärka kampen mot olaglig invandring, smuggling av migranter och handel med människor, särskilt kvinnor och barn.

Medan beslutet om hur många migranter från tredjeländer som kan släppas in i varje medlemsstat för att söka arbete som anställda eller egenföretagare också i fortsättningen kommer att fattas på nationell nivå, kräver ett område med fri rörlighet att det finns en **gemensam invandringspolitik**, som omfattar **förfaranden och kriterier för inresa och vistelse** och som ger en säker rättslig status och en garanterad uppsättning rättigheter som kan bidra till integrationen av dem som beviljas rätt till inresa och vistelse. Vidare spelar invandringen en mycket viktig roll i medlemsstaternas ekonomier och samhällen, liksom i ursprungs- och transitländerna, vilket ytterligare bekräftar behovet av en gemensam strategi baserad på en rationell användning av invandrad arbetskraft.

De mänskliga, sociala och ekonomiska **kostnaderna för olaglig invandring** – inte bara i värdländerna, utan även i ursprungs- och transitländer – är extremt höga, vilket innebär att det behövs regler om formerna för återvändande, snabbare ingående av återtagandeavtal och ytterligare samordning för att bekämpa människosmuggling och människohandel. Respekten för tredjelandsmedborgares rättigheter och värdighet, också om de befinner sig i en olaglig situation i unionen, måste alltid förbli en vägledande princip i EU:s politik. Det innebär i synnerhet att personer som smugglats in i EU eller smugglas inom EU måste behandlas på ett sätt som respekterar deras speciella situation och lever upp till de krav som följer av respekten för de mänskliga rättigheterna.

En gemensam invandringspolitik kan inte vara begränsad till frågor om inresa och vistelse och återvändande. En fungerande hantering av migrationsflöden måste bli en del av och inbegripa en seriös satsning på **förbindelserna med tredjeländer**, både ursprungs- och transitländer, bland annat i form av bistånd och samarbete, i tredjeländernas och unionens ömsesidiga intresse.

(5) Integration: maximering av de positiva effekterna av invandring i vårt samhälle och vår ekonomi

För att maximera de positiva effekterna av invandring i vårt samhälle och vår ekonomi och, som en fråga av yttersta vikt, förebygga isolering och socialt utanförskap bland invandrargrupper, är det nödvändigt att stödja och uppmuntra medlemsstaterna så att de kan utveckla en mer välfungerande integrationspolitik. En lyckad integrationspolitik måste bidra till förståelse och **dialog mellan olika religioner och kulturer**.

Integrationen av tredjelandsmedborgare kräver satsningar på en rad politikområden, även sysselsättning och utbildning.

Det behövs ökade kontakter mellan de nationella myndigheterna för att **utbyta erfarenheter och information** om integration.

Det är därför nödvändigt att inrätta europeiska rambestämmelser om integration, grundad på de gemensamma principer som antagits av Europeiska rådet och som innebär respekt för EU:s värderingar och upprätthållande av förbudet mot diskriminering.

(6) Inre gränser, yttre gränser och viseringar: utveckling av en integrerad förvaltning av de yttre gränserna för en tryggare union

Ett område där den fria rörligheten för personer är fullt säkerställd kräver ytterligare ansträngningar för att skapa en **integrerad kontroll av tillträdet till unionens territorium**, på grundval av en integrerad förvaltning av de yttre gränserna och en gemensam viseringspolitik och med stöd av ny teknik, inklusive utnyttjande av biometriska kännetecken.

Efter unionens senaste utvidgning kommer det att vara en prioriterad fråga att uppnå fri inre rörlighet, och att kunna **avskaffa personkontrollerna vid de inre gränserna** fullständigt. I den bemärkelsen är inrättandet av SIS II och väl fungerande utvärderingar av det slag som föreskrivs i anslutningsfördragen av största betydelse för att bana vägen för de nya medlemsstaterna.

Ett viktigt steg i **förvaltningen av de yttre gränserna** är inrättandet av gränsförvaltningsbyrå, som kommer att ha till uppgift att samordna och ge stöd till medlemsstaternas insatser för att övervaka och kontrollera de yttre gränserna.

Utvecklingen av en effektiv **viseringspolitik** kommer att underlättas genom informationssystemet för viseringar. Detta kommer att kräva ett stärkt samarbete mellan medlemsstaterna för att skapa **gemensamma centrum för ansökningar** om viseringar, som kommer att vara ett första steg mot en framtida **europaisk konsulärtjänst**.

En annan viktig fråga är införandet av biometriska kännetecken i rese- och ID-handlingar, som skall leda till bättre dokumentsäkerhet samtidigt som respekten för de grundläggande rättigheterna upprätthålls fullt ut. Vidare bör möjliga synergier mellan EU:s informationssystem och de nationella informationssystemen, på grundval av kompatibilitet, tas tillvara fullt ut.

(7) Skydd för privatlivet och säkerhetsaspekter i samband med utbyte av information: rätt balans

Ett effektivt upprätthållande av lag och ordning och utredning av gränsöverskridande brottslighet i ett område med fri rörlighet får inte hindras av omständliga förfaranden för utbyte av information.

Unionen bör stödja och uppmuntra en konstruktiv dialog mellan alla berörda parter i syfte att finna balanserade lösningar som fullt ut respekterar de grundläggande rättigheter som rör skydd för privatlivet och skydd av personuppgifter, liksom principen om **tillgång till information**.

Principen om tillgång, som tas upp i Haagprogrammet, innebär att information för brottsbekämpningsändamål som en myndighet i en medlemsstat behöver ha tillgång till görs tillgänglig av myndigheterna i en annan medlemsstat, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. Kommissionen kommer att lägga fram förslag om detta, bland annat om möjligheten till ömsesidigt utnyttjande av databaser i medlemsstaterna.

I detta sammanhang är det viktigt att finna **rätt balans mellan rätten till skydd för privatlivet och säkerhetsaspekter** i samband med utbytet av information mellan brottsbekämpande myndigheter och domstolar.

Balansen mellan rätten till skydd för privatlivet och säkerhetsaspekter bör också övervägas noggrant i fråga om utbyte av uppgifter om flygpassagerare i flygsäkerhets- och terroristbekämpningssyfte.

(8) *Organiserad brottslighet: utveckling av ett strategiskt koncept*

Ett strategiskt koncept för bekämpande av organiserad brottslighet på EU-nivå kommer att utarbetas och genomföras. Mot den bakgrunden kommer kommissionen inom kort att lägga fram ett **meddelande om utarbetande av ett strategiskt koncept för bekämpande av organiserad brottslighet**. Meddelandet inkluderar åtgärder som är avsedda att öka kunskaperna om fenomenet och stärka de förebyggande insatserna, utredningskapaciteten och samarbetet när det gäller organiserad brottslighet i EU. Strategin bör även ha intensifierat samarbete med tredjeländer och internationella organisationer inom detta område som en av sina prioriteringar.

Kampen mot organiserad brottslighet kräver förbättrat samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter (polis, domstolar, tull), samtidigt som man måste se till att utnyttja **Europols och Eurojusts** fulla kapacitet och vidareutveckla dessa organ ytterligare. Arbetet med att skapa en underrättelseledd brottsbekämpning på EU-nivå är en av de viktigare uppgifterna på detta område och kommer att kräva gemensamma insatser av medlemsstaterna och EU:s institutioner och organ.

(9) *Civil- och straffrätt: ett europeiskt område med verklig rättvisa för alla*

Ett europeiskt område med rättvisa innebär mer än bara ett område där domstolsavgöranden som meddelats i en medlemsstat kan erkännas och verkställas i en annan medlemsstat. Det är också ett område där en **faktisk tillgång till rättvisa** är garanterad, så att det är möjligt att **erhålla domstolsavgöranden och få dessa verkställda**. Därför måste unionen se till att inte endast ha bestämmelser om behörighet, erkännande och lagval, utan även vidta åtgärder som skapar **tilltro och tillit** mellan medlemsstaterna, genom att införa **processrättsliga miniminormer** och garantera en hög kvalitet i rättssystemen, särskilt när det gäller kraven på en rättvis behandling och respekten för rätten till försvar. Ömsesidig förståelse kan främjas ytterligare genom att man steg för steg utvecklar en sådan ”europeisk rättskultur” som nämns i Haagprogrammet, på grundval av **fortbildning och nätverkssamarbete**. Det behövs också en sammanhållen strategi för EU:s förbindelser med tredjeländer och internationella organisationer.

Inom det **civilrättsliga** området är det av största vikt att slutföra programmet för genomförande av principen om **ömsesidigt erkännande** av domar på privaträttens område. Detta omfattar genomförande av lagförslag som redan lagts fram eller håller på att läggas fram av kommissionen, och inledande av samråd i syfte att förbereda ny lagstiftning på områden som ännu inte omfattas av ömsesidigt erkännande (till exempel frågor om familjerättsliga egendomsförhållanden, arv och testamente). En annan viktig fråga som behöver behandlas är verkställighet av domstolsavgöranden och ömsesidigt erkännande av handlingar av såväl offentligrättslig som civilrättslig natur. När det gäller EU:s materiella avtalsrätt kommer en gemensam referensram, som skall fungera som ett verktyg för att förbättra EU-lagstiftningens konsekvens och kvalitet, att antas senast 2009.

Inom **straffrättens område** kommer tillnärmning och införande av miniminormer när det gäller flera aspekter av processrätten (till exempel principen *ne bis in idem*, bevishantering och tredsdomar) att vara av stor betydelse för att **skapa ömsesidigt förtroende** och få till

stånd **ömsesidigt erkännande**. I fråga om ömsesidigt erkännande krävs fortsatt arbete för att säkerställa effektiva och snabba insatser av brottsbekämpande myndigheter (till exempel ömsesidigt erkännande av icke frihetsberövande övervakningsåtgärder inför rättegång eller erkännande och verkställighet av fängelsedomar) och, mer allmänt, för att ersätta traditionell ömsesidig hjälp med nya instrument baserade på ömsesidigt erkännande. Eurojust bör ses som en nyckelaktör när det gäller att utveckla det straffrättsliga samarbetet i EU. Eurojust bör stödjas i sin roll och få se sin kapacitet utnyttjad till fullo i ljuset av gjorda erfarenheter och med hänsyn till framtida utveckling. I detta sammanhang kommer kommissionen också att följa upp sitt tidigare arbete och de möjligheter som erbjuds konstitutionen när det gäller att förbättra skyddet för unionens finansiella intressen.

(10) Delat ansvar och solidaritet

Inget politiskt mål kan nås utan tillräckliga ekonomiska resurser och i Haagprogrammet konstaterades ett klart samband mellan målen och de tillgängliga ekonomiska medlen för att uppnå dessa. Därför lade kommissionen i april 2005 fram tre ramprogram som är avsedda ge praktiskt innehåll åt begreppet delat ansvar och solidaritet mellan medlemsstaterna genom att se över vilken typ av politik och vilka finansiella instrument som kan bidra till att uppnå målen frihet, säkerhet och rättvisa på effektivast möjliga sätt.

2.4. Genomförande, utvärdering och flexibilitet

Kommissionen är helt införstådd med den vikt som Haagprogrammet tillmäter genomförandeaspekten och behovet av att införa mekanismer som på ett adekvat sätt kan utvärdera och bedöma medlemsstaternas genomförande av åtgärder på området frihet, säkerhet och rättvisa.

I artikel III-260 i konstitutionen föreskrivs om antagande av åtgärder som gör det möjligt för kommissionen och medlemsstaterna att genomföra **objektiva och opartiska utvärderingar av unionens politik** inom detta område. Kommissionen kommer att lägga fram ett meddelande tidigt under 2006 med en redogörelse för de viktigaste syftena med den framtida mekanismen, och har för avsikt att lägga fram förslag efter det att konstitutionen har trätt i kraft.

I avvaktan på detta har Europeiska rådet emellertid uppmanat kommissionen att lägga fram en **årlig rapport om genomförandet** av EU-åtgärder (en "resultattavla") och underrätta Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

Detta kommer att medge en mer fullständig överblick över det politiska läget när det gäller frihet, säkerhet och rättvisa och i vilken grad medlemsstaterna faktiskt genomfört åtgärder som antagits. Den första **resultattavlan** kommer att läggas fram i december 2005, vilket kommer att kräva medlemsstaternas medverkan. Medlemsstaterna kommer att uppmanas att regelbundet rapportera om sina framsteg när det gäller att genomföra de antagna åtgärderna.

Dessutom uppmanades rådet av Europeiska rådet att utforma **konkreta metoder för att underlätta ett genomförande vid rätt tidpunkt** på alla politikområden. Detta skulle innebära utveckling av lämpliga planer för genomförandet på nationell nivå, säkerställande av att genomförandeperiodens längd är tillräcklig och granskning av regelbundna lägesrapporter från kommissionen.

Med hänsyn till den allmänna politiska miljön på området för frihet, säkerhet och rättvisa, är det troligt att nya politiska prioriteringar kommer att dyka upp till följd av oväntade händelser, ofta internationella till sin natur och omfattning. Handlingsplanen måste vara smidig och anpassningsbar, i synnerhet i ett längre perspektiv, för att ge plats åt nya prioriteringar som kan komma att dyka upp under de kommande åren. Konstitutionen kommer att medge en betydande rationalisering av den rättsliga och institutionella ramen. Också här fann Europeiska rådet att det var viktigt att lämna utrymme för en viss flexibilitet och beslutade om en **översyn** av Haagprogrammets genomförande.

3. FASTSTÄLLANDE AV KONKRETA ÅTGÄRDER

I Haagprogrammet anges att kommissionen bör omsätta programmets mål i konkreta åtgärder. Därför består **bilagan till detta meddelande** av en handlingsplan med en **förteckning över de viktigaste insatserna och åtgärderna** under de kommande fem åren, inklusive en särskild **uppsättning tidsfrister** för när dessa insatser och åtgärder skall läggas fram för rådet och Europaparlamentet.

Efter godkännandet av slutsatserna från Tammerfors 1999 och av Haagprogrammet 2004 bör Europeiska rådet behålla sin vägledande roll när det gäller att fastställa strategiska riktlinjer och planera framtida åtgärder på området för frihet, säkerhet och rättvisa. Kommissionen uppmanar rådet att ta detta meddelande med åtföljande handlingsplan till diskussion, med sikte på ett godkännande vid Europeiska rådets möte i juni 2005.

BILAGA

HAAGPROGRAMMET: TIO PRIORITERINGAR FÖR DE KOMMANDE FEM ÅREN

ÅTGÄRDER OCH TIDSPLAN FÖR DERAS ANTAGANDE

1. ALLMÄNNA RIKTLINJER

- **Uppbyggnad av ett system för objektiv och opartisk utvärdering av genomförandet av EU:s politik på området med frihet, säkerhet och rättvisa**

- Meddelande om och *Förslag till skapande av en utvärderingsmekanism enligt förslaget i artikel III-260 i det konstitutionella fördraget (2006)*

1.1. Respektera och aktivt främja de grundläggande rättigheterna

- **Ramprogram “Grundläggande rättigheter och rättvisa” i budgetplanen (2005)**

- *Särskilt program om medborgarskap och grundläggande rättigheter(2007)*

- *Särskilt program om kamp mot våld (Daphne), förebyggande av narkotikamissbruk och information (2007)*

- **EU:s anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (*informella samtal inleds under 2005*)**

- ***Förslag om att utvidga mandatet för Europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet i riktning mot en byrå för grundläggande rättigheter (förslag under 2005)***

- *Daphne II-programmet: arbetsprogram 2006 (2005)*

- *Studie om åtgärder för att förebygga våld mot kvinnor (2006)*

- *Meddelande om skydd av barns rättigheter (2005)*

1.2. Den europeiska strategin mot narkotika

- **EU:s narkotikahandlingsplaner 2005–2008 (*2005*) och 2009–2012 (*2009*)**

- *Löpande utvärdering av EU:s narkotikahandlingsplaner 2005–2008 (årligen)*

- *Grönbok om det civila samhällets roll i utformningen av narkotikapolitiken (2006)*

- *Rapport om hur rambeslutet om narkotikahandel genomförts och fungerar (2007)*

- *Lägesrapport om och konsekvensanalys av EU:s narkotikahandlingsplaner 2005–2008 (2008)*

- *Meddelande om EU:s narkotikahandlingsplan 2009–2012 (2009)*

2. ÖKAD FRIHET

2.1. Unionsmedborgarskap

- Rapport om tillämpningen av direktiv 90/364, 90/365 och 93/96 om rätt till bosättning för pensionärer, studenter och personer som inte längre är yrkesverksamma.
 - Rapport om tillämpningen av direktiv 93/109/EG om rösträtt i valen till Europaparlamentet, även i de nya medlemsstaterna, och vid behov förslag till ändring av det sistnämnda direktivet (2005/2006)
 - *Förslag om att underlätta diplomatiskt och konsulärt skydd (2006)*
 - *Förslag till bestämmelser och villkor för ett europeiskt medborgarinitiativ (2007)*
 - Granskning av olika möjligheter att stärka och utöka de medborgerliga rättigheterna enligt bestämmelserna i fördragen (artikel 22 i EG-fördraget) (2008)
- **Möjlighet för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att röra sig inom Europeiska unionen på liknande villkor som medborgare i en medlemsstat som flyttar eller byter bostad i sitt eget land**
 - Kontroll av införlivande, efterlevnad och korrekt tillämpning av direktiv 2004/38/EG om rätten att fritt röra sig och uppehålla sig i en medlemsstat (2006)
 - Rapporter om tillämpningen av direktiv 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG om rätten att fritt röra sig och bosätta sig (2006)
 - Rapport om tillämpningen av direktiv 2004/38/EG om rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaterna och, vid behov, förslag till ändring av direktivet (2008)

2.2. Asyl-, migrations- och gränspolitik

- **Ramprogram “Solidaritet och hantering av migrationsströmmar” i budgetplanen (2005)**
 - *Inrättande av en fond för de yttre gränserna (2007)*
 - *Inrättande av en integrationsfond (2007)⁹*
 - *Inrättande av en fond för återvändande (2007)*
 - *Anpassning av Europeiska flyktingfonden (2007)*
- **Gemensam analys av migrationsföreteelsens alla aspekter (förstärkt insamling, utlämning och utbyte samt effektivare användning av aktuell information och aktuella uppgifter)**

⁹ Denna fond kommer att utgöra ett komplement till Europeiska socialfonden.

- Årliga rapporter om migrations- och asylstatistiken (*pågående*)
- Antagande av EU:s ramförordning om insamling och analys av migrationsstatistik (2005)
- Grönbok om Europeiska migrationsnätverkets framtid (2005)
- *Förslag om inrättande av ett Europeiskt observationscentrum för migration (2006)*

2.3. Ett gemensamt europeiskt asylsystem

- Antagande av direktivet om asylförfaranden (2005)
- **Utvärdering av de rättsliga instrumenten i den första etappen**
 - Övervaka införlivandet och genomförandet av instrumenten i den första etappen (2005–2007)
- **Andra etappen i arbetet med att utveckla en gemensam asylpolitik och skapa ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig ställning för dem som beviljas asyl eller subsidiärt skydd**
 - *Förslag om att bevilja flyktingar ställning som varaktigt bosatta (2005)*
 - *Andra etappens instrument och åtgärder läggs fram för rådet och Europaparlamentet (antagande senast 2010)*
- **Uppbyggnad av strukturer som engagerar medlemsstaternas asylmyndigheter för att främja samarbete (*meddelande 2005*)**
- **Undersökning om konsekvenserna av gemensam handläggning av asylansökningar**
 - Undersökning om den gemensamma handläggningen av asylansökningar inom EU (2006)
 - Undersökning om gemensam handläggning av asylansökningar utanför EU; skall genomföras i nära samråd med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) (2006)
- ***Inrättande av ett europeiskt kontor för stöd till alla former av samarbete mellan medlemsstaterna som rör ett gemensamt europeiskt asylsystem (efter införandet av ett gemensamt asylförfarande och på grundval av en utvärdering)***
- ***Inrättande av Europeiska flyktingfonden 2005–2013 för att bistå medlemsstaterna i handläggningen av asylansökningarna och mottagandet av vissa kategorier tredjelandsmedborgare***
 - Slutrapport om **Europeiska flyktingfonden** (2005)
 - *Förslag om ändring av beslutet om en **Europeisk flyktingfond** för att bistå medlemsstaterna i mottagandet av vissa kategorier av tredjelandsmedborgare (2005)*

- Godkännande av de fleråriga nationella programmen för **Europeiska flyktingfonden** (2005, 2008 och 2011)
- *Anpassning av Europeiska flyktingfonden (2007)*

2.3.1. Laglig migration och förfaranden för inresa och vistelse

- **Utveckling av en politik som rör laglig migration**

- Utvärdering och övervakning av införlivandet och genomförandet av första etappens instrument för laglig migration (2005–2011)
- Diskussion om en grönbok om ekonomisk migration (2005)
- Presentation av en strategisk plan för laglig migration (inklusive förfaranden för beviljande av rätt till inresa och vistelse), grundad på resultaten av det offentliga samrådet om grönboken om ekonomisk migration (2005)

2.3.2. Integration av tredjelandsmedborgare

- **Uppbyggnad av ett enhetligt europeiskt regelverk för integration**

- Meddelande om ett europeiskt regelverk för integration (2005)

- **Främjande av det strukturella utbytet av erfarenheter och information om integration**¹⁰

- Hantering av förberedande åtgärder inom INTI-programmet (2005-2006)
- Årliga rapporter om invandring och integration (2005 *pågående*)
- Handbok om integration (*andra utgåvan 2006, pågående*)
- Utveckling av en webbplats på Internet (2006)
- *Inrättande av en integrationsfond (2007)*

2.3.3. Kamp mot olaglig invandring

- Bidrag till förvaltning av ett nätverk för sambandsmän för invandring i berörda tredje länder (2005, *pågående*)
- Årlig rapport om den gemensamma politiken om olaglig invandring (2005 *pågående*)
- Antagande av ett kommissionsbeslut om inrättande av ett säkrat webbaserat informationsnätverk för migrationsmyndigheter och liknande i medlemsstaterna (Iconet) (2005)

¹⁰ Dessutom vidtas kompletterande åtgärder inom ramen för den europeiska sysselsättningsstrategin och processen för social integration.

– *Förslag om att ingå och underteckna Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel (CAHTEH) (2005)*

- **Upprättande av en effektiv politik för avvisning eller utvisning och återsändande som grundar sig på gemensamma standarder och ett närmare samarbete och ömsesidigt tekniskt bistånd**

– *Förslag om förfaranden för återsändande (2005)*

– De förberedande åtgärderna för ekonomiskt stöd till hantering av återvändande påbörjas (2005)

– Utnämning av kommissionens särskilde företrädare för en gemensam återtagandepolitik (2005)

– Ingående av gemenskapsavtal om återtagande samt förvaltning av befintliga avtal (vid lämplig tidpunkt)

– *Inrättande av en fond för återvändande (2007)*

2.3.4. Den yttre dimensionen av asyl och migration

- **Samarbete med tredje land för att hantera migrations- och asylfrågor**

– Meddelande om migration och utveckling (2005)

– Reviderad version för 2006 av referensdokumentet för Aeneasprogrammet 2004–2006 (2005)

– Slutförande av integrationen av migrationsfrågor i landstrategidokumenterna och de regionala strategidokumenterna avseende alla berörda tredje länder (2005)

- **Utarbetande av regionala EU-skyddsprogram**

– Handlingsplan för EU:s regionala skyddsprogram, även EU-program för vidarebosättning (2005)

– Lansering av vägledande skyddsprogram (2005)

- **Ökat samarbete med transitländer för att dessa länder på ett bättre sätt skall kunna hantera migration och erbjuda flyktingar adekvat skydd**

– Rapport om framsteg och insatser på asyl- och migrationsområdet inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken (2005)

2.3.5. Gränsförvaltning, biometri, informationssystem och viseringspolitik

- **Avskaffande av personkontroller vid de inre gränserna**

– *Förslag om rättsliga instrument rörande SIS II (2005)*

- Inledning av utvärderingen av hur den del av regelverket som inte rör SIS II har genomförts i de nya medlemsstaterna (2006)
 - Utvärdering av hur den del av regelverket som rör SIS II har genomförts i de nya medlemsstaterna (*efter att SIS II blivit operationellt – 2007*)
 - Antagande av ett rådsbeslut om avskaffande av kontrollerna vid gränserna till och mellan de nya medlemsstaterna (2007)
 - *Förslag om att komplettera den befintliga utvärderingsmekanismen i Schengen med en övervakningsmekanism (så snart personkontrollerna vid de inre gränserna i de nya medlemsländerna har avskaffats) (2007–2008)*
- **Upprättande av ett integrerat förvaltningssystem för de yttre gränserna**
 - *Förslag om grupper med nationella experter som kan bistå medlemsstaterna i kontrollen och övervakningen av de yttre gränserna inom ramen för gränsförvaltningsbyrån (2005)*
 - “Handbok för gränsbevakningspersonal” (*efter anpassning av gemenskapens kodex om gränspassage för personer*)
 - *Förslag om de verkställande befogenheter som tilldelats medlemsstaternas tjänstemän som är verksamma vid en annan medlemsstats yttre gränser (2006)*
 - Utvärderingsrapport om byrån för de yttre gränserna, med en översyn av byråns uppgifter och en bedömning av huruvida byrån även bör ägna sig åt andra aspekter av gränsförvaltning (inklusive en utvärdering av hur grupperna med nationella experter fungerar och om det är möjligt att skapa ett europeiskt gränsbevakningssystem) (2007)
 - *Inrättande av en fond för de yttre gränserna (2007)*
- **Partiell tillämpning av Schengenregelverket**
 - Antagande av ett rådsbeslut om partiellt genomförande av Schengenregelverket i Irland (2005)
 - Antagande av ett rådsbeslut om partiellt genomförande av Schengenregelverket (SIS) i Förenade kungariket (2005)
- **Konsekvent strategi och harmoniserade lösningar i EU i fråga om biometriska kännetecken och uppgifter**
 - *Förslag om ändring av de gemensamma konsulära anvisningarna om vilka normer och förfaranden som skall tillämpas vid registreringen av biometriska kännetecken, bland annat när sådan registrering är obligatorisk och vilka situationer som skall omfattas av undantag (2005)*
 - *Förberedelse av utarbetandet av minimistandarder för nationella identitetskort (från 2005 och framåt)*

- *Förberedelse av utarbetandet av minimistandarder för sektorsspecifika identitetskort, om det anses lämpligt (från 2005 och framåt)*
- Införande av biometriska kännetecken i resedokument, visumhandlingar, uppehållstillstånd, EU-medborgares pass och informationssystem (2006)
- Meddelande om ökad samverkan mellan SIS II, VIS och Eurodac (2006)

- **Viseringspolitik, inklusive utvecklingen av informationssystemet för viseringar (VIS)**

- Möten med tredjeländer, som finns upptagna på den positiva viseringsförteckningen, för att garantera viseringsfria resor för medlemsstaternas medborgare till alla dessa tredjeländer (*pågående, skall kombineras med översynen av viseringsförteckningen*)
- *Förslag om nödvändiga ändringar för att ytterligare stärka viseringspolitiken och om upprättande av gemensamma centrum för viseringsansökningar (2005)*
- Regelbunden översyn av viseringsförteckningen (förordning nr 539/2001) (*regelbundet*)
- *Förslag om förenklade viseringsförfaranden för medlemmar i den olympiska familjen – Turin 2006 (2005)*
- Rapport om genomförandet av förordning nr 1295/2003 om förenklade viseringsförfaranden för medlemmar i den olympiska familjen – Aten 2004 (2005)
- *Förslag om ändring av de gemensamma konsulära anvisningarna för viseringsavgifter (2005)*
- Argo – arbetsprogram (2005 och 2006)
- *Förslag om transitering: de nya medlemsstaternas unilaterala erkännande av Schengenhandlingar/medlemsstaternas erkännande av schweiziska uppehållstillstånd (2005)*
- Rekommendation om direktiv för att förhandla fram avtal om viseringsundantag mellan EG och tredjeländer när det gäller villkoren för att resa fritt inom unionen under en period av tre till sex månader (2005)
- Antagande av ett förslag om inrättande av en ordning för lokal gränstrafik (2005)
- Rapport om genomförandet av ordningen för transitering till och från Kaliningrad (2005)
- Kaliningradfaciliteten¹¹ (2005-2006)
- Schengenfaciliteten för sju medlemsstater (2005 och 2006)

¹¹ Kaliningradfaciliteten kommer att ersättas av särskilda bestämmelser inom den föreslagna fonden för yttre gränser för perioden 2007–2013 som en del av ramprogrammet ”Solidaritet och hantering av migrationsströmmar”.

- Särskilda rekommendationer för förhandlingsdirektiv om viseringslättnader gentemot tredjeländer inom EU:s återtagandepolitik (där det är möjligt och på grundval av ömsesidighet) i syfte att utveckla ett verkligt partnerskap om frågor som rör migrationshantering (2005–2009)
- *Förslag om ändring av de gemensamma konsulära anvisningarna när det gäller lokalt konsulärt samarbete (2006)*
- *Förslag om översynen av de gemensamma konsulära anvisningarna (2006)*
- Tekniskt genomförande av informationssystemet för viseringar (VIS), först funktionerna för att behandla alfanumeriska uppgifter och fotografier (2006) och sedan funktionerna för biometriska uppgifter (2006)
- *Förslag om inrättande av gemensamma konsulära beskickningar (2007)*

3. SKÄRPT SÄKERHET

- **Ramprogrammet "Säkerhet och skydd för friheter" i den nya budgetplanen (2005)**

- *Det särskilda programmet "Förebyggande och bekämpande av brottslighet" (2007)*
- *Det särskilda programmet "Terrorism - förebyggande, beredskap och konsekvenshantering" (2007)*

3.1. Utbyte av information mellan brottsbekämpande och rättsliga myndigheter med iakttagande av en rimlig balans mellan skyddet av privatlivet och säkerhetshänsyn.

- *Förslag om bevarande av uppgifter som behandlats i samband med tillhandahållande av offentliga elektroniska kommunikationstjänster för avslöjande, utredning och lagföring av brott (2005)*

- **Identifiering av lämpliga garantier och effektiva rättsmedel för överföring av personuppgifter vid polisiärt och straffrättsligt samarbete**

- **Genomförande av principen om tillgänglighet för utbyte av information i det brottsbekämpande arbetet**

- *Förslag om att upprätta en princip om tillgänglighet för information som är relevant för brottsbekämpning (2005)*
- *Förslag om lämpliga garantier för överföringen av personuppgifter vid polisiärt och straffrättsligt samarbete (2005)*
- *Förslag om en gemensam EU-strategi för användningen av passageraruppgifter för gräns – och flygsäkerhet och andra brottsbekämpande syften (2005)*
- *Förslag om tillgång till VIS i brottsbekämpningssyfte (2005)*
- *Utveckling av förbindelser mellan SIS II och Europols informationssystem (2007)*

- Gemensam översyn av avtalet om passageraruppgifter med Förenta staterna (2005)
- Avslutning av förhandlingarna om avtalen om passageraruppgifter med Kanada och Australien (2005) samt med andra länder vid behov.
- Fastställande av internationella riktlinjer för att uppnå en hög nivå på skyddet av privatlivet vid tillträdet till passageraruppgifter inom ramen för Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO).
- *Förslag om ömsesidigt samråd om DNA-databaser (2005)*
- *Förslag om ömsesidigt samråd om databaser över fingeravtryck (2007)*
- *Förslag om en gemensam uppbyggnad av rättsliga och polisiära databaser (2008)*

3.2. Terrorism

- **Inrättande av en enhetlig strategi för terroristbekämpning**

- Uppföljning av pilotprojektet för terroristoffer (2006)
- Fördjupat samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter för att bekämpa terrorism genom utnämning av en specialiserad kontaktpunkt i varje medlemsstat med tillgång till relevanta uppgifter och underrättelser om terroristverksamhet som bedrivs av de personer, grupper eller enheter som finns upptagna i bilagan till den gemensamma ståndpunkten 2001/931/CFSP (2005)
- *Upprättande av Europeiska nätverket för brottsbekämpning i syfte att bekämpa terrorismen (2005)*
- Meddelande om skärpt säkerhet för sprängämnen och utrustning för bombtillverkning (2005)
- Andra terroristrapporten (2005)
- Meddelande om extremistiskt våld (2005) och uppföljningsåtgärder vid behov (2007)
- *Förslag för att förhindra att välgörenhetsorganisationer missbrukas för att finansiera terrorism (2006)*
- Meddelande om resultaten av mekanismen för utvärdering av terrorism i de 25 medlemsstaterna (2006/2007)
- Fastställande av behov av och räckvidd för lagstiftningsinstrument för att se till att alla medlemsstater kan spärra tillgångar för namngivna personer i förebyggande syfte i enlighet med de särskilda rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt (2007)
- Bidrag till det pågående arbetet för att förhindra tillverkning och spridning av kemiska, nukleära och biologiska vapen (2007)

- *Det särskilda programmet "Terrorism - förebyggande, beredskap och konsekvenshantering" (2007)*
 - **Översyn och anpassning av gemenskapslagstiftning parallellt med åtgärder i syfte att bekämpa terrorism**
 - Andra rapporten enligt artikel 11 i rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (2005)
- 3.3. Förebyggande och bekämpande av organiserad brottslighet
- Meddelande om utarbetande av ett strategiskt koncept för bekämpande av organiserad brottslighet (2005)
 - *Det särskilda programmet "Förebyggande och bekämpande av brottslighet" (2007)*
 - **Förbättrade kunskaper om organiserad brottslighet och mer omfattande insamling och analys av information**
 - Meddelande om en handlingsplan – brottsstatistik inom EU (2005)
 - Kommissionens arbetsdokument om brottsbekämpning som bygger på underrättelser (2005)
 - Rekommendationer om en standardmetod för att mäta sårbarhet i samband med brottssäkring (2007)
 - Framläggande av en rapport om brottsligheten inom EU (2007)
 - **Bättre förebyggande av organiserad brottslighet**
 - Brottssäkring av lagstiftning och utformning av brottsförebyggande åtgärder i produkter och tjänster (2005)
 - Rapport om resultaten av en undersökning med anledning av rådets resolution från 2001 om det civila samhällets bidrag när det gäller att hitta försvunna eller sexuellt utnyttjade barn (2005)
 - Handlingsplan för partnerskap mellan den privata och offentliga sektorn för att skydda offentliga organisationer och privata företag mot organiserad brottslighet (2006)
 - Förbättring av EU:s samordning och samarbete mellan högteknologiska brottsbekämpningsenheter i medlemsstaterna och den privata sektorn (*Cyber crime Intelligence network*) samt utformning av en EU-handbok om IT-brottslighet (2006)
 - Meddelande om IT-brottslighet och åtgärder för IT-säkerhet (2006)

- **Åtgärder för att bekämpa korrruption**

- Framtagande av en uppförandekod om etik och integritet för offentliga tjänstemän (2007)
- *Förslag om att införa vissa skyldigheter för tjänstemän när det gäller att rapportera fall av bestickning och röjande av tillgångar och företagsintressen (2008)*

- **Kraftfullare verktyg för att hantera de finansiella aspekterna av organiserad brottslighet**

- Initiativ för att främja finansiella utredningar som brottsbekämpande metod och att upprätta gemensamma miniminormer för utbildning (2005–2007)
 - Gemensam uppsättning utbildningsnormer för kunskap om finansiella utredningar (2005)
 - Rekommendation om ett samförståndsavtal om feedback från finansiella underrättelseenheter till rapporterande organ om misstänkta transaktionsrapporter (2006)
 - Rekommendation eller förslag för att öka insynen i rättsliga enheter för att göra dem mindre sårbara i fall av organiserad brottslighet (2006)
 - Främjande av inrättandet av enheter för underrättelser om kriminella tillgångar i EU:s medlemsstater (fortlöpande)
 - Granskning av normer för tillbakalämnande av förverkade eller förlorade tillgångar som kompensation eller ersättning till identifierbara brottsoffer eller välgörenhetsorganisationer (2008)

- **Skärpt lagstiftning och översyn av befintliga instrument vid behov**

- *Lagstiftningspaket om kampen mot förfalskning (2005)*
- Meddelande om människohandel (2005)
- *Översyn och eventuell vidareutveckling av befintlig lagstiftning om människohandel, till exempel för att underlätta samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn, EU-samordning och deltagande av Europol (2006)*
- *Översyn och eventuell vidareutveckling av de rättsliga ramarna för att förebygga och bekämpa handel med mänskliga organ, vävnader och celler (2006)*
- *Översyn och eventuell skärpning av befintlig lagstiftning om förverkande av kriminella tillgångar, oavsett om förverkandet kräver att det finns en brottmålsdom eller inte (2007)*
- Jämförande undersökning för att utvärdera behovet av instrument för att bekämpa organiserad brottslighet i samband med skattebedrägerier inom EU:s medlemsstater, de anslutande länderna och kandidatländerna (2005)

- *Förslag om tillnärmning av lagstiftning i straffrättsliga frågor, särskilt i fråga om rekvisiten för skattebedrägeri eller i fråga om normer och bästa praxis i syfte att förbättra det brottsbekämpande samarbetet i kampen mot organiserade skattebedrägerier (2007)*
- *Förslag om identitetsstöld och identitetshantering, inklusive en databas med identitetshandlingar (2007)*
- Undersökningar och forskning i syfte att ytterligare tillnära lagstiftningen, till exempel när det gäller olaglig vapenhandel och utpressning (2008)

- **Förbättrad kontroll och utvärdering**

- Den andra rapporten på grundval av artikel 6 i rådets rambeslut av den 26 juni 2001 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott (2005)
- Den andra rapporten på grundval av artikel 14 i rådets rambeslut av den 28 maj 2001 om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter (2005)
- Genomföranderapport för rambeslutet om kampen mot korruption inom den privata sektorn (2005)
- Rapport om genomförandet av rambeslutet av den 27 januari 2003 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (2005)
- Rapport om genomförandet av rambeslutet om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (2007)
- Utvärdering av medlemsstaternas tullsamarbete (Neapel II-konventionen) (2008)
- Utvärdering av medlemsstaternas korruptionsbekämpande åtgärder (2009)
- Utvärdering av åtgärder mot ekonomisk brottslighet (2010)

3.4. Polis- och tullsamarbete

- Genomförande det arbetsprogram för tullsamarbete som antogs av rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 30 mars 2004 efter rådets resolution av den 2 oktober 2003 om en strategi för tullsamarbete (2004–2006)
- Meddelande om kampen mot olaglig gränsöverskridande handel med varor som är förbjudna eller omfattas av restriktioner (2007)
- *Förslag om Europol, inklusive Europaparlamentets och de nationella parlamentens roll i kontrollen av Europolns verksamhet (senast den 1 januari 2008)*
- Fastställande av riktlinjer för förhållandet mellan Europol och Eurojust (senast 2008)

- Fastställande av säkerhetskommitténs roll (*senast den 1 januari 2008*)
- **Fördjupat brottsbekämpande samarbete och**
- **utveckling av Schengenregelverket i fråga om gränsöverskridande operativt polissamarbete**
 - *Förslag om fördjupat brottsbekämpande samarbete, särskilt vid de inre gränserna mellan medlemsstater (2005)*
 - Meddelande om och förslag till ett direktiv om förbättrad transportsäkerhet och ökat skydd genom inrättande av ett område för polisiärt och rättsligt samarbete i frågor som rör det transeuropeiska transportnätet (2005)
 - *Uppdatering av Sirene-handboken (2005)*
 - *Förslag om brottsbekämpande myndigheters tillgång till VIS (2005)*
 - *Utveckling av kopplingen mellan SIS II och Europols informationssystem (2007)*
 - gemensamma kvalitetsnormer (polisetik, övervakningsprogram) för polisen (2008)
 - Harmonisering av kvalitetsnormerna för kriminaltekniska laboratorier (2008)
- **Systematiska utbytesprogram för personal inom brottsbekämpande myndigheter**
 - Antagande av förslaget avseende bildandet av CEPOL (Europeiska polisskolan) som ett EU-organ (2005)
- **Förbättringar av det operativa samarbetet mellan två medlemsstaters brottsbekämpande myndigheter**
 - Genomförande av tillfälliga gemensamma tull- och polisoperationer och/eller sektorsövergripande gemensamma arbetsgrupp (*fortlöpande*)
 - Utarbetande av miniminormer för användning av utredningsmetoder när brottsutredningar involverar brottsbekämpande myndigheter i flera medlemsstater (2006)
 - Vägledning över bästa praxis för att främja och utvidga användningen av särskilda former av samarbete för tullförvaltningar i enlighet med Neapel-II-konventionen (2007)
 - Förbättringar av det europeiska samarbetet mellan korruptionsbekämpande organ genom bildandet av ett nätverk mellan korruptionsbekämpande myndigheter (bl.a. polis, domstolar, åklagare och tull) på EU-nivå och på tvärnationell nivå (2008)

3.5. Krishantering inom Europeiska unionen

- Kommissionens beslut om inrättandet av ett skyddat allmänt system för snabb varning (Argus) och kriscenter under kommissionen för samordning av befintliga varningssystem (2005)
- *Förslag om inrättande av ett nätverk för varningar om hot mot viktig infrastruktur (CIWIN) (2005)*
- Plan för skydd av viktig infrastruktur (2005)
- **Integrerade krishanteringssystem på EU-nivå (skall genomföras senast den 1 juli 2006)**

3.6. Allmänt brottsförebyggande arbete

- Utveckling av europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet (2005)

4. STÄRKANDE AV RÄTTVISAN

- **Se även Ramprogrammet ”Grundläggande rättigheter och rättvisa” i den nya budgetplanen (2005)**
 - *Särskilt program för rättsligt samarbete i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (2007)*
 - *Särskilt program för straffrättsligt samarbete (2007)*

4.1. Förtroendeskapande åtgärder och ömsesidigt förtroende

- **Förbättringar av samarbetet**
 - Stöd från unionen till nätverk av rättsliga organisationer och institutioner (*fortlöpande*)
 - Fortsatt vidareutveckling av europeiska rättsliga nätverkets webbplats och av databaserna med rättspraxis för de frågor som omfattas av EU-instrument (*fortlöpande*)
 - Konstanta uppdateringar och förbättringar av den europeiska rättsliga atlasen (*fortlöpande*)
 - Årligt firande av en europeisk civilrättsdag (*fortlöpande*)
- **Skapande av en ”europeisk rättskultur”**
 - Utvärdering av kvaliteten på rättsväsendet (*meddelande - 2006*)
 - Meddelande från kommissionen om juridisk utbildning i EU (2005), fortsättning av pilotprojektet gällande utbytesprogram för domare (2005) samt förberedande åtgärd (2006)

- *Bildande av ett effektivt europeiskt utbildningsnätverk för rättsliga myndigheter rörande både civil- och straffrättsliga frågor med utgångspunkt i befintliga strukturer (2007)*

- **Utveckling av rättsliga organisationers och institutioners nätverksbyggande**

- Rapport om verksamheten i det rättsliga nätverket på privaträttens område (2005) samt eventuella lämpliga ändringsförslag (2006)
- EU-kurser som främjar samarbetet mellan rättstillämpare i syfte att etablera bästa praxis (2006)

- **Enhetlighet och bättre kvalitet i EU:s lagstiftning**

- *Rådets förordning (EG) nr 1348/2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (2005)*
- Rapport om hur förordning nr 1206/2001 om bevisupptagning fungerar samt eventuella lämpliga ändringsförslag (2007)
- Rapport om hur ”Bryssel I”-förordningen fungerar (2007) samt eventuella lämpliga ändringsförslag (2009)
- Slutlig forskningsrapport som innehåller ett utkast till gemensam referensram (2007)
- Antagande av en gemensam referensram i EU-avtalsrätt (senast 2009)

4.2. Straffrättsligt samarbete

- *Inrättande av ett särskilt program för straffrättsligt samarbete (2007)*

- **Fortsatt arbete med att genomföra principen om ömsesidigt erkännande:**

- Meddelande om ömsesidigt erkännande av brottmålsdomar och förstärkning av det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna (2005)
- Vitbok om utbyte av information om fällande domar och verkningarna av sådana fällande domar i EU (2005)
- *Förslag om hur fällande domar i Europeiska unionens medlemsstater skall beaktas i samband med nya brottmålsförfaranden (2005)*
- *Förslag gällande vidarebefordran av information om fällande brottmålsdomar till den medlemsstat i vilken personen i fråga är medborgare och förvaring av denna information i den aktuella medlemsstaten (2005)*
- Meddelande om inrättandet av ett register över personer som inte är medborgare i någon EU-medlemsstat och som blivit dömda i någon av EU:s medlemsstater (2005)

- *Initiativ gällande den europeiska exekutionstiteln och överföring av dömda personer mellan EU:s medlemsstater (2005)*
- *Förslag om ömsesidigt erkännande av icke frihetsberövande straffprocessuella tvångsmedel (2005)*
- *Meddelande om förlust av rättigheter (2005)*
- *Rapport om genomförandet av rambeslutet om den europeiska arresteringsordern och förfaranden för överlämnanden mellan medlemsstaterna (2005)*
- *Initiativ gällande erkännande och efterlevnad i Europeiska unionen av förbud med anledning av fällande domar för sexuella övergrepp mot barn (2005)*
- *Förslag rörande kördiskvalifikationer (omarbetning av 1998 års konvention) (2006)*
- *Rapport om genomförandet av rambeslutet av den 22 juli 2003 om frysning av egendom eller bevismaterial (2006)*
- *Rapport om genomförandet av rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff (2006)*
- *Förslag om erkännande och verkställighet av alternativa påföljder och om villkorliga domar (2007)*
- *Förslag som kompletterar det europeiska bevisupptagningsbeslutet (2008)*

- **Tillnärmning av lagstiftning**

- *Grönbok om behörighetskonflikter och dubbla påföljder (ne bis in idem) (2005)*
- *Grönbok om oskuldspresumtion (2005)*
- *Andra rapporten om genomförandet av rambeslutet av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden (2005)*
- *Tredje rapporten om rambeslutet av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden (2006)*
- *Förslag rörande behörighetskonflikter och ne bis in idem-principen (2006)*
- *Grönbok om bevishantering (2006)*
- *Grönbok om tredskodomar (in absentia) (2006)*
- *Förslag rörande miniminormer avseende bevisupptagning (2007)*
- *Förslag om tredskodomar (in absentia) (2007)*
- *Förslag om tillnärmning av specialstraffrättsliga påföljder (senast 2007)*

- **Andra instrument inom området straffrättsligt samarbete:**

- Rekommendation gällande miniminormer för fångst och utbyte av elektroniska bevis (2006)
- *Förslag rörande avsiktlig förstörelse av skriftliga bevis (2007)*
- *Förslag rörande skydd av vittnen och personer som samarbetar med domstolarna (2007)*
- Studie av gränsöverskridande användning av underrättelser som bevisning (2008)
- Utvärdering av effektiviteten hos specialiserade rättsliga organ som handhar utredningar om ärenden med kopplingar till organiserad brottslighet (2009)

- **Eurojust**

- Andra rapporten om införlivandet av rådets beslut av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust (2005)
- *Förslag rörande Eurojust (senast den 1 januari 2008)*
- Vitbok om främjandet av skyddet av unionens ekonomiska intressen (senast 2009)

4.3. Effektivisering av rättvisan och förbättringar av det ömsesidiga erkännandet samt verklig möjlighet att erhålla domstolsprövning i civilrättsliga ärenden

- Grönbok om arv (2005)
- Grönboken om lag- och behörighetskonflikt i skilsmäsofrågor (Rom III) (2005)
- *Förslag rörande lagkonflikter när det gäller avtalsförpliktelser (Rom I) (2005)*
- *Förslag rörande småmål (2005)*
- *Förslag rörande underhållsskyldighet (2005)*
- Antagandet av Rom II-förslaget rörande lagkonflikter när det gäller utom-obligatoriska förpliktelser (2006)
- Antagande av en förordning om betalningsförelägganden (2006)
- Antagande av ett direktiv om alternativ tvistlösning – förlikning (2006)
- Grönbok om förmögenhetsrättsliga konsekvenser av äktenskap och partnerskap (2006)
- Grönbok/böcker om effektiv verkställighet av domstolsbeslut (2006-2007)
- Grönbok om upphävning/reducering av lagstiftning och administrativa åtgärder för att handlingar skall cirkulera fritt (2007)

- Grönbok om ömsesidigt erkännande i frågor rörande civilstånd (2008)
- Grönbok om miniminormer för vissa aspekter av processrätten (2008)
- *Utvärdering av möjligheten att efter vad som anses lämpligt upphäva exekvatur samt lagstiftningsförslag (2008-2010)*
- *Inrättandet av ett särskilt program om civilrättsligt samarbete (2007)*

4.4. Den internationella rättsordningen

- Avslutande av förhandlingar rörande konventionen om val av forum (2005)
- Förslag om ingående av de s.k. parallella avtalen med Danmark gällande ”Bryssel I” och delgivning av handlingar (2005)
- Förhandling om konventionen om terrorism i Europarådet (2005)
- Aktivt engagemang i Europarådet och andra internationella organisationer och fora (G8, FN, OECD, OSCE, FATF) när det gäller straffrättsliga frågor (2005-2009)
- Prövning av argumenten för bilaterala avtal mellan EU och tredjeland om utlämningar (2005-2009)
- Prövning av argumenten för bilaterala avtal mellan EU och tredjeland om ömsesidig rättslig hjälp (2005-2009)
- Förslag om ett ingående och undertecknande å EG:s vägnar av Europarådets konvention mot penningtvätt och terroristfinansiering (2005/2006)
- Gemenskapens anslutning till Haagkonferensen för internationell privaträtt (2006)
- Förslag gällande ingåendet av en ny Luganokonvention (2006)
- Medtagande av bestämmelser om stöd till bekämpningen av terrorism i den föreslagna översynen av befintliga instrument som styr externt bistånd (2006)
- Förslag om ingående å EG:s vägnar av Förenta nationernas konvention mot korruption (2006)
- Avslutning av förhandlingar gällande konventionen om underhållsskyldighet (2007)
- Förslag om att å EG:s vägnar biträda Förenta nationernas protokoll mot olaglig tillverkning av och handel med handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition (2007)

5. YTTRE FÖRBINDELSER

- **Strategi gällande alla yttre aspekter av unionens politik rörande frihet, säkerhet och rättvisa på grundval av de åtgärder som arbetats fram i Haagprogrammet (2005)**
 - Meddelande om alla externa aspekter av unionens politik gällande frihet säkerhet och rättvisa (bidrag till strategin i mitten av 2005).